

SUSRETI

GLASILO HAVATSKO - ČEŠKOGA DRAŠTVA
Dvobroj 19-20 Zagreb, svibnja 1996.

S TEBOU

S tebou jsem Diogenes,
když se svíčkou v ruce
hledám člověka.

S tebou jsem Faust,
když s nadšením v očích
hledám smějící se Mládí.

S tebou jsem Kolumbus,
když s žíznivou duší
hledám a objevuji Krásu.

S tebou jsem Mignon,
když hledám stopy svých předků
u kvetoucích citroníků
pod zasněženými vrcholy hor.

Pověz mi, pověz,
kde najdu s tebou
bránu k lidskému štěstí.

Žofie Krasková

S TOBOM

S tobom sam Diogenes
što sa svijećom u ruci
čovjeka tražim.

S tobom sam Faust
što sa žarom u očima
osmijeh mladosti tražim.

S tobom sam Kolumbo
što sa žeđi u duši
ljepotu tražim.

S tobom sam Mignon
što stope predaka svojih tražim
u rascvalom gaju limuna
podno snježnih planinskih vrhunaca.

Reci mi, reci,
gdje da s tobom nađem
most što ljudskoj sreći vodi.

Prepjev: Vlatka Banek i Spomenka Milošević

Cronicus	2
Godišnja skupština društva	3
Program rada HČD u 1996.g.	6
Mi u medijima	7
Havel & Gotovac & Hribar	8
Ukratko	8
Vijesti iz Češke	9
Eva Zrinski	10
Ljetna škola	11
Naš svetac	11
Václav Klaus u Zagrebu	12
Svi češki Václavi	13
Zahvala iz Praga	14
Iz života manjine	15
Made in Česka	16
Iz češkoga tiska	17
Iz hrvatskoga tiska	18
Zašto, uopće, plešemo	20
Obilježnice	21
Čestitke	23
Razonoda	24

**Ilustracija na naslovnici:
Ivan Antolčić**

Izdavač:

Hrvatsko-češko društvo
Sekcija za informiranje
Zagreb, Dolac III

Uredili:

Vlatka Banek i Božidar Grubišić

Priprema i grafička obrada:

Vlatka Banek

SUSRETI su interno glasilo i dostavljaju se članovima besplatno.

Napokon!

Napokon su, čini se, službeni hrvatsko - češki odnosi dobili odgovarajući poticaj, a tome je "kriv" zagrebački sastanak na vrhu.

Premijer Klaus se, istina, nije poput slovačkog kolege, za svoga posjeta Zagrebu sastao s predstavnicima manjine niti s predstavnicima društva prijateljstva. Reklo bi se, nije bilo vremena. Ili volje?

No, u svakom slučaju, tu se činjenicu može protumačiti i kao dio osebnosti Klause, njegova svjetonazora, stila i image-a.

Možda se sretnemo kojom drugom zgodom, pane Klaus! Ako nigdje drugdje a ono na Jadranu!

Cronicus

Žofia Krasková

Žofia Krasková, rodila se 10. studenoga 1911. godine u mjestu Kutná Hora, a na područje negdašnje Jugoslavije stiže već 1919., isprva u Beograd, a potom živi u nekoliko vojvođanskih mjesta. Nakon mature (1929), sada već kao učiteljica, vraća se materinskom jeziku, te sudjeluje u životu manjine. Posebice je to došlo do izražaja preseljenjem u Daruvar, gdje se osim učiteljavanja bavi i pjesnikovanjem i suradnjom u listu *Jednota, Studnice i Češkom narodnom kalendaru*. Bila je glavnom urednicom *Dětského koutku* u razdoblju 1958-1966. Od 1968-1972. ponovno je u Novome Sadu, a od 1976. u Sloveniji, uz more. Zanimljivo je da Krasková uporno odlazi iz Daruvara i u njega se vraća, pa je tako bilo i prigodom proslave 50. obljetnice lista *Jednota*. Daruvar, kakav bio da bio, srcu je ipak mio. (vb)

Češka beseda na staroj adresi

Napis Željka Valentića, Večernji list, 4.3.1996.

ZAGREB - U prostorijama Češke besede na Dolcu jučer je održana 5. godišnja skupština Hrvatsko-Češkog društva. Uz brojne članove skupštini su bili nazočni i gosti koji su se u svojim pozdravnim besjedama zauzeli za daljnje produbljivanje i proširenje češko-hrvatskih veza.

Ing. Josef Nedbal - savjetnik u Veleposlanstvu Češke Republike u Zagrebu, izrazio je nadudu da će se hrvatsko-češka suradnja nastaviti, posebno u gospodarstvu. Tome će svakako, istaknuo je, znatno pridonijeti i posjet češkog premijera Václava Klause Zagrebu, već u utorak.

Branko Klubičko, predsjednik Društva bosansko-češkog prijateljstva iz Sarajeva, podsjetio je da Društvo i u Sarajevu i dalje, kao prioritet ima humanitarnu djelatnost.

Leonora Janotová predsjednica Saveza Čeha u Hrvatskoj, rekla je da je nedavno u Hrvatsku prebjegao i znatan broj Čeha iz Banje Luke.

Lukas Znaor iz Ministarstva turizma istaknuo je da se i ove godine očekuje znatan broj čeških turista u Hrvatskoj. Predsjednik Hrvatsko-češkog društva dr. Zorislav Bobuš podsjetio je na rad Društva u protekloj godini. Tajnik Društva Božidar Grubišić istaknuo je značenje boravka studenata kroatistike iz Praga i Bma u Zagrebu i druženje sa zagrebačkim studentima bohemistike. Lijepanjskim preseljenjem Češke besede u svoju staru zgra-

du u Šubićevoj otvorit će se mogućnosti za veće aktivnosti Društva.

Napomenuo je važnost "Susreta", glasila Društva u informiranju članstva. Vlatka Banek, članica Predsjedništva Društva, govoreći o planovima, istakla je veliku izložbu hrvatske naive u Pragu, koja bi se trebala otvoriti za Dan hrvatske državnosti. Za predsjednika i tajnika Hrvatsko-Češkog društva opet su jednoglasno izabrani dr. Zorislav Bobuš i Božidar Grubišić.

Pogled na skupštinu

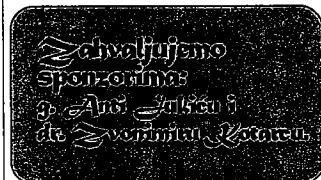
TRI GLAVNE ZADAĆE

Nakon što je podsjetio na vrijeme prije četiri godine, kada je društvo utemeljeno, tajnik je naglasio da se danas, kada su mnoge stvari između dviju zemalja krenule putem kojemu smo uvijek stremili, kada su zaredale posjete državnika i gospodarstvenika, kada su u pripremi mnogi sporazumi kojima će se postaviti čvršće osnove i unaprijediti svekoliki oblici suradnje, ovome Društvu nameće potreba većeg angažiranja i zalaganja za uspješniju realizaciju ciljeva i zadaća, koje smo si postavili u veljači 1992.

Govoreći o nekim bitnim postavkama prijedloga programa rada u nastupajućoj godini, tajnik je najprije izdvojio potrebu okupljanja većeg broja članova. Imamo ih iz dana u dan sve više i bilo bi poželjno da češće dolaze utorkom u prostorije Češke besede na Dolcu. Svakog drugog utorka u mjesecu zasjeda Predsjedništvo, njegove sjednice su potpuno otvorene, pa ako netko osjeti potrebu dati konkretan doprinos, može slobodno doći, jer želimo što bolji i bliži kontakt. Što se tiče članarine, zamolio je da se uvaži što smo bili prinuđeni osjetnije je povećati, te da je članovi nastoje tijekom godine podmiriti. Spomenuo je i mogućnost revizije članstva. Također je predložio da Skupština stavi u zadatak Predsjedništvu ustanovljenje pismenoga priznanja najzaslužnijim članovima u proteklome razdoblju, prvenstveno osnivačima. Daljnja važna zadaća je pojačano djelovanje sek

cije za mladež. Učlanjeno je više od stotinu mladih, veći broj se okuplja utorkom, ali do sada bez smišljenog programa. Nedavno su ipak pokušali iznijeti svoje želje i utvrdili da bi to trebala biti zanimljiva predavanja ili tribine, neformalni susreti s profesorima s fakulteta ili drugim ličnostima, projekcije čeških filmova sa video-rekordera, slušaonice moderne češke glazbe, a s korisnim bi išlo i nešto ugodno: žele se na svoj trošak upoznavati sa specijalitetima češke kuhinje. Upozorio je da među nama ima i dosta umjetnika, među kojima je istakao g. Juraja Mofčana, koji bi bili voljni sudjelovati u radu s mladima. Založio se, zbog budućnosti našega društva, da s mladima počnemo ozbiljnije djelovati i udovoljiti njihovim potrebama i željama. Svi dosadašnji napori za oživljavanje gospodarske sekcije nisu donijeli opipljive rezultate. Krajnje je vrijeme

da se u tome smislu krene odlučnije, ne samo zbog interesa samoga Društva, već i zbog očekivanog razvoja nakon potpisivanja bilateralnih sporazuma Češke i Hrvatske u gospodarskoj sferi. Pogotovu je zanimljiv turizam, jer se ove godine, prema nekim naznakama, očekuje značajan porast broja posjetitelja iz Češke, govori se čak o 400 tisuća. Bilo je ideja da se pronade način, kako češke goste animirati da i nakon boravka na našem Jadranu покажу veći interes za našu domovinu, pa tako i za Češko-hrvatsko društvo u Pragu i time pridonese unapređenju češko-hrvatskih odnosa. No, za to treba dosta sredstava, pa iako je danas kasno, takvu akciju bi trebalo imati na umu, dobro je promisliti i pokušati realizirati. (bg/vb)

POZDRAVI

Prag, 15.2.1996.

Štovani gospodine predsjedniče,

vrlo sam počašćen Vašim pozivom na 5. godišnju skupštinu Hrvatsko-češkog društva, u nedjelju 3. ožujka o.g. u Češkoj besedi u Zagrebu.

Predvidivo, neću biti u mogućnosti doći u Zagreb, s obzirom da se ubrzo nakon tog datuma očekuje uzvratni posjet ministra vanjskih poslova Češke republike g. Josefa Zielenieca Zagrebu, tako da je posve sigurno nerealno očekivati da bih u toj situaciji mogao na put spram Zagreba u dva navrata u kratkim razmacima.

Veoma mi je žao, što u naznačenom terminu ne će postojati mogućnost susreta s Vama i članovima Društva na Godišnjoj skupštini, kao i čuti izvješća o učinjenom od zadnje godišnje skupštine. Ali se zato usrdno nadam, da će se ostvariti planovi, koje ste zacrtali pa očekujem, da se sretnemo u Pragu u prilici planirane izložbe pet velikih hrvatskih naivnih slikara.

Srdačan pozdrav

Prof. Zlatko Stahuljak

Kako nisam u mogućnosti biti s vama i sudjelovati u radu Skupštine našega Društva, želim vam svima zajedno mnogo sreće i mnogo uspjeha u radu.

Ostajem s nadom da ćemo i dalje biti osnovna pokretačka snaga u unapređenju tradicionalnoga prijateljstva između hrvatskoga i češkog naroda, pa i naših zemalja.

Neka nam, između ostaloga, sveta crta vodilja bude plemenitost, ljubav i dobrotu Stjepana Radića, jer je i on ove častne osobine ulivao u srca naša dva naroda.

U Zadru, dne. 1. ožujka 1996.

Ladislav Radulić

O nama su u proteklom razdoblju izvjestili:

Večernji list, Vjesnik, Jednota i HRT.

Vjesnik je donio kraću informaciju o godišnjoj skupštini društva, a o tome su događaju izvjestili i Večernji list, Jednota i Prizma - informativna emisija HRT.

Čak, štoviše, kao posebni gosti emisije, u Prizmi su nastupili dr. Zorislav Bobuš i Vlatka Banek, kratko obrazloživši smisao, svrhu i ciljeve našega društva.

GOSTI SKUPŠTINE

Josef Nedbal, dipl.ing., savjetnik u Veleposlanstvu ČR u Zagrebu, Lukas Znaor, predstavnik Ministarstva turizma RH, Leonora Janota, predsjednica Saveza Čeha u RH, Jaroslava Kulhava, tajnica Saveza Čeha u RH, Ante Vukasović, prof.dr., predsjednik Hrvatsko-slovačkoga društva prijateljstva, Karin Harvanová, predstavnica Češko-hrvatskoga društva iz Praga, Branko Klubičko, predstavnik Bosansko-češkog društva iz Sarajeva.

NOVO ČELNIŠTVO DRUŠTVA

Predsjedništvo

Zorislav Bobuš,
predsjednik

Manja Hribar,
dopredsjednica

Božidar Grubišić,
tajnik

Vlatka Banek
Andrija Buratović
Morana Kovač
Spomenka Milošević
Vida Podhorsky
Zdenko Prochaska

Nadzorni odbor

Miloslava Krolo
Mate Relja
Milivoje Žugić

PROGRAM RADA U 1996. GODINI

Sukladno ciljevima i Programskoj orijentaciji Društva, u 1996. godini će se nastaviti djelovati na svim započetim i nedovršenim zadacima iz 1995. godine, a novi će se ostvarivati na temelju dosadašnjih iskustava.

Prioritetan zadatak je oživljavanje sekcija kao organizacijskih oblika djelovanja članstva unutar Društva, te oživljavanje djelovanja ogranka u Daruvaru i organiziranje ogranka u drugim mjestima na tlu Republike Hrvatske a prema inicijativama iz Crikvenice, Osijeka, Rijeke i Šibenika.

Posebnu pozornost posvetiti jačanju rada *sekcije za mladež* (tribine, predavanja, slušaonice glazbe, projekcije filmova), te *gospodarske sekcije* (posebna izdanja, propisi u Češkoj, suradnja s poduzećima i poduzetnicima koji surađuju s Češkom, odnosno Hrvatskom, animiranje donatora, sponzora itd.).

Posebna pozornost usmjerit će se na suradnju s Češko-hrvatskim društvom u Pragu, kako bi se definirali zajednički programski zadaci i usklađeno djelovanje, a na bazi reciprociteta, te se predviđaju sljedeći kratkoročni i dugoročni zadaci:

- baza podataka o hrvatsko-češkim, odnosno češko-hrvatskim vezama;
- razvijanje istraživačkog rada tipa rasvjetljavanja života i djela Andrije Ivana Bortulina;
- položaj hrvatske i češke manjine;
- uz suradnju s ČHD - uzajamne posjete članstva;
- reciprocitetna razmjena susreta gospodarstvenika Češke republike i Hrvatske u cilju promoviranja gospodarskih mogućnosti jedne i druge zemlje;

I nadalje će se djelovati na održavanju i produbljivanju veza s:

- Savezom Čeha u RH;
- Češkom besedom u Zagrebu;
- Drugim društvima prijateljstva registriranim na tlu RH;
- Katedrama Filozofskog fakulteta u Zagrebu za bohemistiku, povijest i sociologiju, posebice u uvođenju seminarskih radnji na zadane teme iz češke literature i povijesti te hrvatsko-čeških odnosa.

Isto tako, uspostavljat će se i novi kontakti sa zainteresiranim institucijama i pojedincima u zemlji i inozemstvu, pri čemu će se posebna pozornost usmjeriti uspostavljanju kontakata i suradnje s hrvatskom manjinom i češkim reemigrantima u Republici Češkoj.

Nastavit će se intenzivni kontakti i suradnja s nadležnim tijelima u ministarstvima vanjskih poslova i kulture Hrvatske, s veleposlanstvom Češke republike u Zagrebu, te Odjelom za manjinske i nevladine odnose MVP Češke republike.

Organizirat će se predavanja, izložbe, filmske projekcije i drugi dostupni oblici rada. Predviđa se ostvariti više manifestacija tijekom godine, primjerice:

- Tribina ili druge priredbe o liku i djelu T. G. Masaryka
- Prikaz djelovanja čeških znanstvenika (Zahradnik, Heyrovsky)
- Predstavljanje pjesničkog djela pripadnika češke manjine u Hrvatskoj (Matoušek, Škritek);
- Tribina o gospodarskim pitanjima;

- Tribina o sociološkim i politološkim aspektima suvremenosti Hrvatske i Češke;
- Tribine i razgovori o i s osvjeđenim prijateljima Češke, odnosno Hrvatske, promicateljima kulturnih veza (npr.: prof. Vlado Seljan, Ivan Dorovsky i dr.)
- Nastup hrvatskih umjetnika u Pragu i drugim mjestima u Češkoj (izložbe "Hrvatska naiva", Zeman, Antolčić, Kipke i Košir), te iniciranje razmjene nastupa glazbenih umjetnika;
- Nastup kazališta iz Jastrebarskog s predstavom o Švejkju;
- Monodrama M. Macoureka u izvedbi Vide Jemana;
- Zabavne večeri za članstvo, posebice mladež;
- Inicirati osnivanje zaklade za stipendiranje studenata u Hrvatskoj i Češkoj.

Uz iznalaženje sponzora Društva, izdati barem četiri broja internog glasila "Susreti" tijekom godine, nastojati uvesti kulturni, gospodarski i sportski podlistak, kao i posebno izdanje posvećeno Václavu Havelu u povodu 60. rođendana.

Osim toga, poticati medijску prezentaciju Hrvatske i Češke. Poseban zadatak u 1996. godini je i izdavanje dvojezične publikacije koja će tematski obraditi područja kulture, društva, gospodarstva uz angažiranje autora iz Hrvatske i Češke, te Malog godišnjaka - džepnog rokovnika s korisnim adresama i informacijama.

Intenzivirati promidžbu Društva i njegova rada u medijima javnog priopćavanja u Hrvatskoj i Češkoj.

U ovisnosti o objektivnim prilikama učiniti i više od predviđenog, na inicijativu i uz zalaganje članstva.

Mi u medijima - mediji o nama

O Tigridovim gledištima

Novi broj (17-18) "Susreta", glasila Hrvatsko-češkoga društva, donosi niz zanimljivih članaka i obavijesti o češko-hrvatskim odnosima, te zbivanjima u Češkoj. Uz osvrt na život i rad nedavno preminule Olge Havel, tu je i podsjećanje na Radićevu češku vježbenicu, te članak Božidara Grubišića o Česima kao pokretačima turizma krajem 19. stoljeća u Kaštel Lukšiću. Branko Modlić podsjeća na češku "aerovku" kao poseban tip automobila. Najzanimljiviji dio broja je osvrt Manje Hribar na stavove češkog ministra kulture Pavla Tigrida o potrebi ukidanja - ministarstva kulture. Naoko kontradiktoran, ovaj prijedlog Pavla Tigrida, čovjeka koji je nekoliko desetljeća proveo u emigraciji nakon 1939. i 1948. godine, ipak je lakše razumjeti uz tekst koji podsjeća na njegova gledišta da je pojam "kultuma politika" relikv centralističkog upravljanja kulturom. (žev)

Večernji list, Zagrebački popodnevnik, 27.02.1996.

Chloubu spolku

Malý formou, bohatý obsahem, zářící nápaditostí, významný vzkazem a hvalitebný snahou pouze dvou snaživců, Vlatky Bankové a Božidara Grubišiće (redaktoři a tech.zpracováni), je i nejnovější číslo listu "Susreti" (Setkání) CHČS ze Záhřeba. Jde o dvojčíslo 15-16, vydané k Vánocům a Novému roku. Aktuální od prvního čísla, s hojnými ilustracemi a vinětami (v tomto případě je na titulní straně ilustrace Josefa Lady), s řadou spolupracovníků, mají "Susreti" hodně do sebe. Proč je tomu tak? Nabízí se mi několik odůvodnění, ale dávám přednost tomuto: těch několik set členů CHČS má opravdivý zájem o chorvatsko-české vztahy, navazování, utožování a chcete-li i revitalizaci. Lidem na tom záleží. A tak třeba i v období, kdy v činnosti CHČS panuje určitý klid, třeba letní útlum, vynoří se "Susreti" s pestrým čtivem a přesvědčující, kolik se toho stává na relaci Chorvatsko - Čechy. "Susreti" jsou interním orgánem, dnes už zcela profilovaným, s příspěvků v

chorvatštině a češtině. Zalistujeme si nejnovějším číslem "Susretů": CRONICUS sumarizuje oficiální vztahy ČR a RCH, jak už to bývá koncem roku. Žel, "nic nového". Kvalitní výslednici loňského roku je však navazování osobních kontaktů mezi členy CHČS v Záhřebu a ČCHS v Praze. Zorislav Bobuš píše o setkání s členy ČCHS v Bizoveckých lázních koncem roku, dále se nám nabízejí zprávy o činnosti spolku, zprávy z ČR (Měsíc BaH v Čechách, založení spolku Ilova v Brně), Dušan Foltýn se ohlásil textem o B. Sannigovi (1637 -1704). Zajímavý je příspěvek Vědrany Jurišičové o návštěvě hudebního oddělení národní knihovny v Praze. Příležitostnou sváteční dvoustánku čtenářům věnoval B. Grubišić. Pro nás je zajímavá rubrika "Zprávy z menšinového života", jejímž podkladem je týdeník "Jednota". Vždy zajímavější jsou rubriky z českého a chorvatského tisku; o šestém výtoči Sametové revoluce přispěl Zdeněk Procházka. Čtenáře upoutaly i texty o Chorvatském

Sokolu, spojení chorvatského spisovatele Ivy Vojnoviče (1857 - 1929) s Prahou, sportovní zprávy, o redaktorovi "Souvislosti" Martinovi C. Putnovi a rozhovor mladé bohemistky Morany Kovačové s lektorem českého jazyka P. Krejčím. "Susreti" rázně vykořistily do informačního prostoru CHČS a ČCHS a jsou silnou podporou činnosti obou společností.

Z. Táborská
Jednota, 27.01.1996.

BRATULIĆ & JIRSAK U KIC-u

Sredinom ožujka održana je u zagrebačkom Kulturno-informativnom centru tribina "Zlatni Prag Hrvatskoj". Organizatori - KIC, Slavistička katedra Filozofskog fakulteta i Češko veleposlanstvo - angažirali su zanimljive predavače: prof. Predraga Jirsaka i prof. dr. Josipa Bratulića. Nadasve zanimljiva predavanja začimjena su na kraju videoprojekcijom "Zlatni Prag".

LEKSIKON HRVATSKE
GLAGOLJICE

Krajem siječnja, u Zagrebu je predstavljen *Leksikon hrvatske glagoljice*, opsežan priručnik s temeljnim znanjima o samome pismu ali i ukupnom duhovnom, kulturnom, političkom i društvenom ozračju hrvatskoga srednjovjekovlja. Autor, prof. dr. Josip Bratulić (koji je između ostaloga i naš član), godinama se bavi ovom tematikom i kao njen vrsni poznavatelj objasnio je 250 temeljnih pojmova vezanih uz glagoljicu i njezine istraživače kroz povijest. (vb)

NAGRAĐENI
PROCHASKA

Ing. Zdenko Prochaska nagrađen je od Zagrebačkog sportskog saveza - Sportskom nagradom grada Zagreba. Nagrada je uručena 7. ožujka ove godine. Čestitamo g. Prochaski, koji je ne samo član našega društva, već i njegova predsjedništva. (vb)

SUDBINE:
ZLATKO STAHULJAK

Pod gornjim naslovom emitirana je na prvom programu HRT (u utorak, 12.3.1996.) jednosatna dokumentarna emisija o prof. Zlatku Stahuljaku, prvom hrvatskom veleposlaniku u Republici Češkoj. (vb)

ODLIKOVAN
PROF. VUKASOVIĆ

Predsjednik Tuđman, odlikovao je prof. Antu Vukasovića, za znanstveni prinos, Redom Danice hrvatske s likom Antuna Radića.

HAVEL & GOTOVAC
& MANJA HRIBAR

Češki centar PEN-a priredio je u Pragu od 29. veljače do 2. ožujka regionalnu konferenciju PEN-a kao svoj prilog Godini tolerancije (1995) koju su proglasili Ujedinjeni narodi. Tema konferencije bila je Književnost u zatvoru i egzilu, zatvor i egzil u književnosti. Na poziv Češkoga centra PEN-a u Prag je trebao otputovati Vlado Gotovac. Hrvatski centar PEN-a, uz pomoć Matice hrvatske, za tu je prigodu odabrao nekoliko tekstova iz nedavno objavljenih sabranih djela Vlade Gotovca (u nakladi Globusa) te je tiskana knjižica na engleskom jeziku pod naslovom *In Defence of Freedom, 1971-1996*. To je i prvo englesko izdanje Vlade Gotovca uopće. Budući da Gotovac nije mogao otputovati, u Prag je u ime Hrvatskoga PEN-a otputovala gđa Manja Hribar, predstavnica hrvatsko-češkoga društva te ju je jučer, na svečanosti otvaranja, primio češki predsjednik u čijoj nazočnosti se konferencija održava. Gospodin Havel službeno je primio gđu Manju Hribar nakon svečanosti otvaranja konferencije i zahvalno primio sedam knjiga Vlade Gotovca na hrvatskome te spomenutu knjižicu na engleskom. Zahvaljujući izrazio je žaljenje što Gotovac nije osobno nazočan, te izjavio kako je vrijeme da se napokon sastanu.

Vijenac, 7.3.1996.

České centrum Mezinárodního PEN klubu uspořádalo v Praze ve dnech 1.a 2. března 1996 regionální konferenci Literatura ve vězení a v exilu - vězení a exil v literatuře. V její předvečer byla v prostorách Nové radnice udělena Cena Karla Čapka Arnoštu Lustigovi. Na snímku přebírá prezident republiky Václav Havel z rukou chorvatské spisovatelky českého původu Manji Hribar soubor děl někdejšího politického vězně a v současnosti předního chorvatského opozičního politika Vlado Gotovce. -js-

STÁTNI SPRÁVA A SAMOSPRÁVA "S96", 21.03.1996.

Vijesti iz Češke

PRODAJA DRŽAVNIH
DIONICA

Vlada u Pragu odlučila je prodati državne dionice 67 poduzeća. Ukupna vrijednost tih dionica je tri milijarde kruna. Sredstva od prodaje uložiti će se u razvoj zdravstva i u socijalnu skrb. Među poduzećima čije će se dionice naći na prodaji su i pivovare iz Českých Budějovic, pogoni za proizvodnju naoružanja Zbrojovka (Brno), te tvornice alkoholnih pića.

UKIDANJE
NERENTABILNIH
PRUGA

Češke željeznice ukidaju nerentabilne pruge, pa će u sklopu mjera štednje s 2. lipnjem biti ukinuto 157 željezničkih pravaca. Ukinute veze nadomjestit će autobusi. Već ranije je ukinuto 300 linija i smanjen promet na 22 nerentabilna pravca, no unatoč tome Češke su željeznice lani imale gubitak od 3,1 milijarde kruna. Najnovijom štednjom transportni će se učinak smanjiti za 1,7%.

UMRO MILOŠ
KOPECKÝ

Popularni kazališni, filmski i televizijski glumac Miloš Kopecký (1922) umro je u veljači ove godine u Pragu. Gledateljima u Hrvatskoj dobro je poznat iz televizijske serije *Bohnica na kraju grada* u kojoj je odigrao ulogu popularnog doktora Štrossmajera. (bg)

USPJEH
HRVATSKOG
KAZALIŠTA
U BRNU

Na šestom međunarodnom festivalu sveučilišnih kazališta "Encounter 96", održanom u Brnu od 6.-10. veljače, najboljom je proglašena predstava Ivica Boban *Kako sada stvari stoje*, nastala pod okriljem Teatra ITD i Akademije dramskih umjetnosti. Kako javlja naš tisk, u obrazloženju nagrade stoji da je riječ o izuzetnoj predstavi koja poništava granice između života i smrti i života i umjetnosti. (vb)

PROŠIRENJE
NATO-a

Rastuće ruske prituzbe zbog proširenja NATO-a bile su ohrabrene oklijevanjem Zapada oko primanja novih članova iz istočne i središnje Europe, izjavio je češki predsjednik Václav Havel. Što se tiče domaćeg plana, predsjednik je izjavio da će prvi izbori u Češkoj najavljeni za kraj svibnja, biti simbolični kao prvi održani bez revolucionarnih ili postrevolucionarnih elemenata od pada komunizma. (bg)

HAVEL PRODAJE
OSTAVŠTINU

Češki predsjednik Václav Havel obznanio je u dnevniku Lidové Noviny da ga je smrt njegove supruge (u siječnju ove godine) nagnala na odluku da proda dio svoje ostavštine i povjeri upravljanje svojim dobrima novoj zakladi. *Kao što sam često govorio, nemam poslovnih ambicija, niti želim živjeti kao milijarder*, izjavio je Havel, dodavši kako je odlučio osnovati zakladu u nazivu *koje će biti imena njegove supruge i njegovo*. Istoj će zakladi povjeriti nagrade koje prima i plodove prodaje svoje ostavštine. Predsjednik je naime u 1995. godini dao više od četiri milijuna kruna (150.000 dolara) u dobrotvorne svrhe. Havelu, rođenom u obitelji krupne češke buržoazije (djed je izgradio početkom stoljeća nekoliko zgrada u središtu Praga, a otac i stric filmske studije Barrandov), vraćena je, u skladu sa zakonom o povratu, obiteljska ostavština koju su konfiscirali komunisti nakon 1948. godine. (vb)

Eva Zrinská z Rožmberka Eva Zrinski iz Rožmberka (1537 - 1591)

Napsal: Dušan Foltýn, Praha
Prevela: Manja Hribar

Přestože nepatří k velkým postavám dějin, jsou osudu Evy z Rožmberka zajímavým dokladem česko-chorvatských kontaktů doby renesance. Z českých historiků zaujal její životní příběh koncem minulého století Gustav Heše a v poslední době zejména Josefa Janáčka. Korunovace arcivévody Maximiliána na uherského krále v září roku 1563 byla příležitostí k setkání šlechty z různých habsburských zemí. Mnohadenní slavnosti v Prešpurku se staly společenským triumfem dvou mužů. Prvním byl Mikuláš Zrinský, mající již tehdy pověst hrdiny, druhým vycházející hvězda české politiky, mladý Vilém z Rožmberka. Na tomto pozadí se stává srozumitelnějším rozhodnutí vdovce Zrinského požádat o ruku sestry jihočeského velmože. Do příprav velkolepého svatebního veselí na Českém Krumlově, hlavním sídle Rožmberků, nečekaně zasáhla smrt Vilémovy manželky. Ohledy na jejího otce, brandiborského kurfiřta, a na veřejné mínění nutily k umírněnosti. Svatba zamýšlená jako utajená a poměrně skromná se proto konala na zámku nevěstina švagra v Jindřichově Hradci. Ve zdejší zámecké kapli oddal 10. září 1564 Mikuláše a do té doby katoličku Evu evangelický kněz. Libánky novomanželé strávili ve Vídní, odkud koncem října odjeli do Čakovec. Pád Sigetu a smrt Mikuláše svazek již po dvou letech přervaly. Následovaly spory s Mikulášovým synem z prvního manželství Jiřím, ve kterých se vdovy a jejich dvou dětí ujal sám císař. Eva poté načas zakotvila na panství Zrinských v burgenlandském Eberau a od roku 1568 žila v Krumlově. Později našla útočiště na zámku svého druhého bratra v Bechyni. Přes četné lákavé nabídky se opět provdala až roku 1578 a k nevelké radosti rodiny se vyvoleným stal nepřilíh významný italský šlechtic. Znovu ke katolictví konvertovavší paní Eva opustila vlast a jako hraběnka Gasoldi zemřela roku 1591 v Mantově. V Čechách však zůstal její syn Jan Zrinský, v budoucnu sehrající důležitou roli v dlouholeté při o rožmberské dědictví.

Iako ne pripada velikim povijesnim likovima, sudbina Eve iz Rožmberka zanimljiv je prilog češko-hrvatskim vezama iz doba renesanse. Njezin je životni put, krajem prošloga stoljeća, izazvao zanimanje češkoga povijesničara Gustava Heša, a u posljednje vrijeme napose zanimanje Josefa Janáčka.

Krumidba nadvojvode Maksimilijana za ugarskoga kralja, u rujnu 1563., bila je prigoda da se susretnu plemići iz različitih habsburskih zemalja. Dugotrajne proslave u Presburgu (današnja Bratislava) pretvorile su se u zajednički trijumf dvojice muževa. Prvi je bio Nikola Zrinski, već tada čuven po svojemu junaštvu, a drugi tek izlazeća zvijezda češke politike, mladi Vilijam iz Rožmberka. Ovakva pozadina čini razumljivom odluku udovca Zrinskog da zaprosi ruku sestre južnočeskoga velmože. Priprave veličanstvenog svadbenog veselja u Češkome Krumlovu, glavnome sijelu Rožmberskih velikaša, iznenada je prekinula smrt Vilijamove supruge. Obziri prema njezinu ocu, brandenburškom kurfirstu (kurfirst je knez koji je imao pravo birati cara, op. prev.) te prema javnome mišljenju nametali su suzdržanost. Vjenčanje, pritajeno i razmjerno skromno, održano je zbog toga u dvorcu mladenkina šogora u Jindřichovom Hradcu. U tamošnjoj dvorskoj kapelici Nikolu i Evu, do tada katolikinju, vjenčao je 10. rujna 1564. evangelički svećenik. Medeni mjesec mladenici su proveli u Beču, odakle su krajem listopada odputovali u Čakovec. Pad Sigeta i Nikolina smrt prekinuli su bračnu zajednicu već nakon dvije godine. Slijedili su sporovi s Nikolinim sinom iz prvoga braka, Jurjem, tijekom kojih je udovicu i njezino dvoje djece uzeo u zaštitu sam car. Eva se na neko vrijeme smjestila na imanju Zrinskih, u burgenlandskom Eberau, a od g.1568. živjela je u Krumlovu. Kasnije je našla utočište u dvorcu svojega drugoga brata u Bechynji. Unatoč brojim primamljivim ponudama udala se ponovno tek god.1578., a na malu radost obitelji, odabrala je ne suviše istaknutoga talijanskog plemića. Ponovno konvertiravši na katoličanstvo gospoda je Eva napustila domovinu i kao grofica Gasoldi umrla god.1591. u Mantovi. No, u Češkoj je ostao njezin sin Jan Zrinski koji je u budućnosti odigrao važnu ulogu u dugogodišnjem sporenju oko rožmberskog nasljedstva.

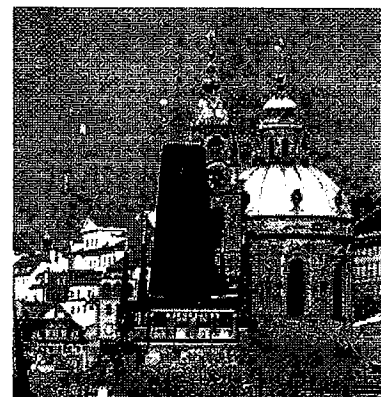
LJETNA ŠKOLA

Piše: Morana Kovač

Prošlo je ljeto za mlade zagrebačke bohemiste bilo čarobno. Naravno, ako pojam čarobnosti stavite u kontekst Češke. Savršena organiziranost i točnost, nasuprot dotrajalim autobusima, pivo, financijski dostupni restorani i kao zvučna kulisa svemu - izvorni češki.

Uzrok tim blagodatima treba potražiti u spletu, svima nama, nepoznatih i čudnih okolnosti što se u jednoj godini za studente bohemistike skupilo nekoliko mogućnosti pohađanja škola u Češkoj. Plzeň, Prag i Dobruška (sjeveroistočno od Hradec Králové) pokazali su nam raznolikost češke gostoljubivosti. Od "multinacionalnog" grada Praga, u kojem na ulici možete čuti sve svjetske jezike (osim češkoga), do mjesta kakvo je Dobruška, u kojem se društveni život odvija oko mjesnog bazena i pivnice, isključivo ozvučena češkom notom. Čitav taj društveni milje za nas bi vjerojatno bio manje zanimljiv, da u njemu, kao os oko koje se sve i kretalo, nije bio postavljen program ljetne škole. Jezične vježbe, predavanja čeških i stranih profesora, organizirani izleti i posjete muzejima, kino - projekcije čeških filmova. Savršena (li) savršeno bogata ponuda od koje je svatko mogao uzeti koliko je želio. Jesmo li dovoljno iskoristili željeno, sudimo još uvijek zajedno s profesorima i kolegama koje tek očekuje mogućnost ljetne stipendije.

Zbog toga, na samome kraju, iznosimo razlog pisanja ovoga članka: mala zahvala Češkom ministarstvu školstva, mladeži i tjelovježbe, Otvorenome društvu i Savezu Čeha u RH iz Dobruške, što smo uživali u ovako aktivnom odmoru. Vjerujte, da bi i sljedeće odmored od fakultetskih obveza znali ovako dobro iskoristiti kada bi nam se pružila prilika.

Svoga smo sveca imali još u 10. stoljeću!

Kada je biskup Vojtěch proglašen za sveca u kršćanskoj kalendaru i možemo li njega smatrati prvim hrvatskim svecem? Zašto je taj podatak nepoznat Crkvi u Hrvata? - Razumije se da ga trebamo gledati kao prvoga hrvatskog sveca zbog činjenice da je on bio sin prvaka hrvatskoga roda Slavnik, da je bio pripadnik skupine Bijelih Hrvata koji su dobro poznati u literaturi, jer su na prostoru današnje Češke živjeli kao velika i jaka skupina nekoliko stoljeća. Svećem je najvjerojatnije proglašen nakon mučeničke smrti, dakle nakon 997. godine, jer je mučenička smrt bila jedan od mogućih kriterija. A zašto Crkva u Hrvata ne slavi sv. Adalberta kao prvoga hrvatskog sveca ne mogu odgovoriti ja. Vjerojatno je to zbog nepoznavanja, vjerojatno naši crkveni ljudi u njemu nisu prepoznali pripadnika hrvatskoga naroda. Ono što osobno držim vrijednim jest da se Crkva u Hrvata zauzme da sv. Adalbert kao prvi uđe u kalendar hrvatskih svetaca i ako ovaj naš razgovor tomu pridonese, bit će mi osobito drago (...). Ako su Bijeli Hrvati mogli četiri i pol stoljeća biti organizirani kao potpuno prepoznatljiva zajednica, sve do konca 10. stoljeća, na prostorima današnje Češke, zašto mi danas tu sasvim jasnu povijesnu činjenicu ne bismo priznali?

VÁCLAV KLAUS U ZAGREBU

Kako je i bilo najavljeno na godišnjoj skupštini našega društva, češki premijer Václav Klaus stigao je 5. ožujka 1996. u svoj prvi službeni posjet Hrvatskoj. Tom se prigodom susreo s kolegom Matešom, hrvatskim predsjednikom Tuđmanom, te predsjednikom Sabora Vlatkom Pavletićem. U tim je susretima naglašena obostrana želja za intenziviranjem političke, kulturne i gospodarske suradnje nakon kraćeg zastoja u bilateralnim odnosima, koji je prethodio ovom susretu. Potpisani su i prvi međudržavni ugovori: Ugovor o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, Trgovinski ugovor te Ugovor o putovanju građana bez viza. Pored toga, premijer Klaus je najavio obostranu spremnost i interes za potpisivanje ugovora o slobodnim trgovinskim zonama. (vb)

Václav Klaus v chorvatském Záhřebu

ZÁHŘEB. Česká republika a Chorvatsko mají zájem na uzavření dohody o zóně volného obchodu. Řekl to včera po setkání s chorvatským premiérem Zlatkem Matešou český ministerský předseda Václav Klaus, který včera vykonal v Záhřebu jednodenní návštěvu. V krátkém prohlášení po setkání s chorvatským hostitelem Klaus řekl, že jednání byla obrácena do budoucnosti a byla velmi praktická. Dodal, že je rád, že rozhovory se posunuly z proklamativní roviny k jednání velmi "konstruktivním". Premiéři obou zemí podepsali dohodu o ochraně a podpoře investic a obchodní dohodu a náměstci ministrů zahraničních věcí podepsali dohodu o bezvизovém styku, která potvrzuje již existující stav.

POLITIKA, Středa 6. března 1996.

NAKON POSJETA ČEŠKOG PREMIJERA HRVATSKOJ PLUS ZA HRVATSKU DIPLOMACIJU

(Komentar Deane Knežević, Večernji list, 7.3.1996.)

Nekoliko godina šutnje u češko-hrvatskim odnosima ječalo je ipak toliko glasno da ih ni zagrebački gost, šef češke vlade Václav Klaus, ni njegov domaćin Mateša nisu mogli prešutjeti. Oba su također spomenula neformalne susrete kojih je za to vrijeme bilo po švicarskim brdima i nizinskim konferencijskim dvoranama europskih metropola, najavivši isto tako sinhronizirano novu i produktivniju fazu političkih odnosa.

Klaus je u Zagreb doputovao dan nakon što je bio u Beogradu, čime kao da se dodatno izoštrilo njegovo specifično viđenje balkanske krize. Istodobno dok verbalno zagovara ravnotežu u odnosima prema državama na tom prostoru, on to svojim

itinerarom i čini. Hrvatima kao da je ostavio da sami, ako žele, nagađaju je li to još jedan dokaz njegove naklonosti jednoj strani u sukobu i hoće li to povezati i povijesnom pozicijom Čeha u odnosu na drugi narod s kojim su do raspada komunizma živjeli u zajednici. Što doista misli, na kraju je otvoreno rekao: kao Čeh, nije bez iskustva s disolucijom nekadašnje države; a na bazi toga iskustva smatra da rješenje moraju pronaći domaći političari sami, bez čekanja na međunarodnu pomoć.

Iako je u toj poruci izostavljena uloga stranih tenkova, s čime su Česi, nažalost imali puno iskustva, a koja je u hrvatsko-srpskom sporu puno toga predodredila, zagrebački domaćini lijepo su je primili, kao i neke druge stavove svojega gosta, izrečene u tom "uzmi ili ostavi". U tome tonu nije bilo nametljivosti, ali ni signala o mogućnosti ikakvog prilagođavanja stavova prema domaćinima.

Češki premijer ne trpi da se pri isticanju tema za razgovor brkaju razine nadležnosti. Odnose na najvišoj razini ne smiju opterećivati pojedinosti koje se mogu riješiti na ministarskoj razini. On ima pred sobom jasnu granicu do koje sa svojim mjestima može utjecati na odnose među dvjema državama a glatko će podsjetiti da u Češkoj

poduzeća autonomno biraju poslovne partnere, kao što turisti sami odlučuju gdje će provesti odmor. Država se u tom području ograničava samo na promicanje proizvodne politike. Odnosi s međunarodnim financijskim institucijama nisu nešto što će ga fascinirati: Češka je te odnose formalno regulirala i odlučila tranziciju gurati bez njihove pomoći, što si je, s obzirom na stanje dugova i druge okolnosti, očito mogla dopustiti... Klausov nastup u Zagrebu uklapao se u image koji je o sebi izgradio, a u kojem ne manjka samouvjerenosti, kao što nema ni viška želje za dopadljivošću. Klaus je ostao Klaus, a onim što je rekao u izjavi novinarima nakon zatvorenog sastanka s hrvatskim premijerom, domaćini su mogli biti zadovoljni.

Mateša je to u svakom slučaju bio, što je potvrdio i pred novinarima, rekavši da mu je drago što je u Zagreb došao šef vlade uspješne zemlje u tranziciji, te k tome ugledan stručnjak za tranzicijske procese. Prije no što je postao šef češke vlade, Klaus se prvo dokazao kao spretan ministar financija. Unatoč tome što se stajališta u nekim pitanjima razlikuju u nijansama, u nekima i vrlo pravih kontrasta, a možda i upravo zbog toga za hrvatsku je diplomaciju i za sam državni vrh Klausov dolazak u svakom pogledu bio plus.

K 55. rodendanu češkoga premijera

SVI ČEŠKI VÁCLAVI

Piše: Vlatka Banek

Zaštitnik češkog naroda i države, sv. Václav, zasigurno štiti i dvojicu imenjaka - Havela i Klausu - koje je *baršunasta revolucija* iznjedrila na sam vrh Češke republike. Obojica su jaki intelektualci, negdašnji su istomišljenici što i priliči mjestu i vremenu u kojem su živjeli, no danas se poprilično razlikuju. Dok Havel ističe ulogu kulture, civilnoga društva i u biti je socijaldemokrat, za konzervativca Klausu apsolutnu prednost ima ekonomska transformacija. Timothy Garton Ash čak komentira da *katkada Klaus dijeli mišljenje gospođe*

Thatcher da društvo uopće ne postoji, a sam Klaus i ne krije da se divi toj odlučnoj dami, na koju podsjeća svojim samouvjerenošću. Ponemki ga stoga nazivaju i gospodinom Thacher. Iako ih dijeli svega pet godina razlike - Havel će navršiti 60, a Klaus upravo navršio 55 - ta dva najbolja neprijatelja, dva osebujna Václava, prepoznatljiva po svojim stavovima, dobrodošla su Češkoj i njenoj demokraciji, čini se, upravo s tom svojom suprotnosti.

I dok se kod nas, manje više nešto i zna o životnom putu Václava Havela, istaknutog pis-

ca (nedavno su naše novine *Globus* i *Feral* objavili i razgovore s njime), manje se govori i zna o Klausu, barem u širim krugovima. Zapravo, taj 55-godišnjak (rođen 19. travnja 1941.), diplomirao je ekonomiju, a doktorirao s temom *Inflacija u suvremenom kapitalizmu*. Naime, Klaus je imao sreću, kako i sam kaže, da je zahvaljujući liberalnim 60-im godinama u tadašnjoj Čehoslovačkoj mogao dodatno studirati u Italiji i SAD-u. Za vrijeme sovjetske okupacije radio je u središnjoj banci, nije javno djelovao, ali je s baršunastom revolucijom odmah isplivao na površinu.

Još uvijek u zajedničkoj državi Čeha i Slovaka, 1990. postaje ministrom financija. Za prve suradnika uzima stare znance Tomaša Ježeka i Dušana Triska, te tako nastaje, rekli bismo, *trojka snova*. Osmišljen je sustav privatizacije tzv. *kuponska privatizacija* koja je do sada pokazala najbolji uspjeh između svih onih modela

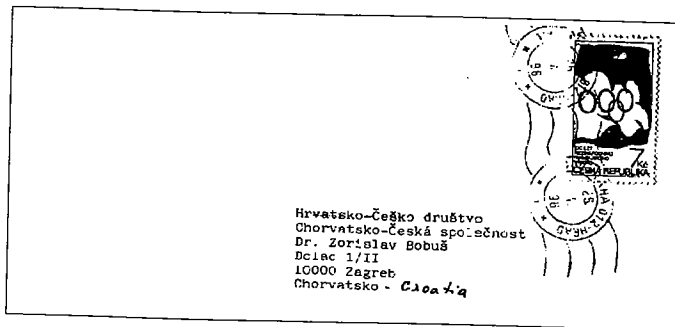
privatizacije koji su primjenjeni u zemljama tranzicije. Kao što reče jednom zgodom gospodin Ježek, *osmislili smo zajednički taj sustav, a Klaus ga je i politički, uporno, provodio*. Osamostaljenjem Republike Češke, Klaus postaje premijerom, sada već s dobrano zahuktalom privatizacijom i jasnim stavom da Češkoj ne treba financijska pomoć Zapada, već samo slobodna trgovina. A dosadašnji se Klausovi rezultati pokazuju kao: bruto domaći proizvod (polovicom 1995.) 17.68 milijardi USD, inflacija (polovicom 1995.) 10% i stopa nezaposlenosti ispod 3%.

Pa ako je točno da sv. Václav štiti i ovu dvojicu Václava, neka ih štiti obojicu i nadalje, jer se nadopunjuju u svojim suprotnostima, što je dobro za demokraciju. Jer, kaže Ash, "ako jedan Václav danas objavi članak, sutra možete biti sigurni da će drugi objaviti polemički napis na istu temu".

Zahvala iz Braga

Iskreno Vam zahvaljujem na toplim riječima posvećenim uspomeni moje supruge Olge, te na srdačnim iskazima sućuti. Primio sam ih s ganućem i ovih su mi dana bile utjeha.

Václav Havel

Upřímně Vám děkuji za Vaše milá slova věnovaná památce mé ženy Olgy a za vřelý projev účasti. Přijal jsem je s dojetím a byly mi v těchto dnech velkou posilou.

Václav Havel

Iz života češke manjine

50 GODINA JEDNOTE

Okrugli stol - Promovirani antologija i rječnik književnih stvaralaca češke manjine - Bogat kulturno umjetnički program

Tjednik Jednota, organ Saveza Čeha u Republici Hrvatskoj, obilježio je 1. ožujka ove godine pedesetu godišnjicu neprekidnog izlaženja. To je ne samo jedino glasilo na češkom jeziku na ovim prostorima, već i novine takvog značaja s najdužim stažom u Hrvatskoj, čime se može pohvaliti malo koja češka manjina izvan granica Češke republike. Jubilej je dostojno i vrlo svečano proslavljen.

U Češkom domu u Daruvaru priređen je Okrugli stol na kojem su najprije izneseni stručni radovi o počecima i razvoju tjednika, a zatim o češkom tisku u Hrvatskoj poslije drugoga svjetskog rata, usporedba kvalitete i sadržaja Jednote u proteklom desetljeću, utjecaj na manjinsko književno stvaralaštvo, pregled izdavaštva za češke škole te o karakteru i značenju posebnog izdanja Pregled (Přehled kulturních, literárních a školských otázek) koje izlazi periodično, te njegovu mjestu u doprinosu češke manjine u našoj zemlji češkoj i hrvatskoj znanosti.

U drugom dijelu Okruglog stola obratili su se sudionicima brojni gosti iz Hrvatske i Češke, predstavnici političkog i kulturnog života, Sabora i Vlade Republike Hrvatske, Bjelovarsko-bilogorske županije, grada Daruvara i općine Končanica, izdavačkih kuća, te mnogi suradnici i nekadašnji urednici Jednote. U ime Hrvatsko-českoga društva skup su pozdravile članice Predsjedni-

štva, Vlatka Banek i Spomenka Milošević, te su jubilanu darovale osebujni suvenir - zagrebački pušlek. Ujedno su na hrvatskom i češkom jeziku pročitale pjesmu istaknute češke književnice Žofie Kraskové, koju su zajednički prevele upravo na tom skupu i koju objavljujemo na naslovnoj stranici ovoga broja našeg glasila.

Najljepši dar Jednoti i češkoj manjini uopće bilo je predstavljanje novog izdanja, jednog od najznačajnijih u nakladničkoj djelatnosti - Antologije i rječnika manjinske literature pod nazivom *Ime doma je Daruvar* (Domov má jméno Daruvar). To je rezultat petogodišnjeg rada na izučavanju i ocjenjivanju manjinskog književnog stvaralaštva Čeha u Hrvatskoj pisca i kritičara dr Rude Tureka, porijeklom iz okolice Daruvara, koji sada živi u Češkoj. Na 340 stranica tog jedinstvenog djela uvršteni su radovi i životopisi čak 68 autora.

Razvojni put Jednote od 1946. do današnjih dana prikazan je na prigodnoj izložbi fotografija, dokumenata i grafičke tehnike a u večernjem kulturno - umjetničkom programu, nazvanom *Listamo Jednotu*, nastupila su gotovo sva društva Čeha u Hrvatskoj. Posebni gosti bili su glazbenici, pjevači i plesači vojnog umjetničkog ansambla Ondráš iz Brna.

Božidar Grubišić

ZAGREBAČKA BESEDA

Bogatu bilanci rada u proteklom razdoblju imala je Češka beseda u Zagrebu. Na godišnjoj skupštini iznijeti su mnogi dobri rezultati, posebice s tečajem češkoga jezika i češkom dopunskom školom. Predloženo je osnivanje savjeta za uzajamnu dodatnu pravnu, zdravstvenu i socijalnu pomoć članovima, te osnivanje informativno-savjetodavnog servisa koji bi djelovao na informiranje čeških i hrvatskih poduzetnika, reklamiranja, pripremi većih kulturnih akcija, prodaji čeških knjiga, video i audio kazeta i drugim područjima. Glavni napor Besede su trenutno usmjereni na obnovu i uređenje Češkog doma u Šubićevoj ulici te na ožvljavanju *Donacije Rudolfa Pavičeka* koje je prvobitna namjena pomoć studentima češke narodnosti.

Na godišnjoj skupštini je dopredsjednica Hrvatsko-českog društva Manja Hribar zahvalila Besedi na višegodišnjoj uspješnoj pomoći i suradnji.

Za predsjednicu Češke besede u Zagrebu je ponovno aklamacijom izabrana *Miloslava Krolo*, predsjednica Nadzornog odbora našega Društva.(bg)

NAŠE JARO

(Naše proljeće), slet češke djece u Hrvatskoj, održat će se 2. lipnja u Končanici kod Daruvara.(bg)

SKUPŠTINA SAVEZA ČEHA

Godišnja skupština Saveza Čeha u Hrvatskoj trebala bi biti sazvana u svibnju u Daruvaru.

SMOTRA KAZALIŠNIH AMATERA

Smotra čeških društva održana je 30. ožujka u Ljudevitu selu kod Daruvara. Nastupili su amateri iz Daruvara, Daruvarskog Brestovca, Donjih Sredana, Ivanovog sela, Končanice, daruvarske gimnazije i, po prvi put, amateri iz Rijeke. (bg)

ČEŠKI BAL

U Zagrebu je krajem ožujka i ove godine Češka beseda organizirala bal. Uz glazbu, ples i vrijednu tombolu zabavili smo se do ranih jutarnjih sati. Ako treba dati ocjenu, ovogodišnji je bal bio bolji od lanjskog, pa jedva čekamo sljedeći! (vb)

TV zavirivanje i oslušivanje

MADE IN ČESKA

Piše: Mihaela Banek

U zadnje se vrijeme sve češće susrećem s češkim emisijama na domaćoj i satelitskoj televiziji. Svaka mi prilika, da čujem češki ili saznam nešto više o Češkoj, puno znači. Tako je moja malenkost, u "Opera Box-u" na HTV-u, imala prilike vidjeti emisiju o češkom skladatelju Františku Václavu Miči. Duhovita i poučna emisija pružila je, uz arje opere iz 1734 g. "L'origine di Jaromez", u izvedbi orkestra Le Monde Classique, pregršt zanimljivosti o autorovu životu kao i o grofu Questenberku o kome je i riječ u operi.

No, dastvarbudeljepšasutradan, nanjernačkom muzičkom programu "VIVA", prikazana je emisija o Pragu i to u sklopuserijala Manhattan World Tour čiji je cilj upoznavanje mladih s gradovima svijeta. Tako je na početku bila prikazana filmska razglednica Praga, s mjestima na koja bi mladi gosti grada mogli izaći. Slijedio je interview s D.J.-em Praškog Radia 1, Jirkom Stefflom. Po njegovim riječima u tom slobodnom i nezavisnom radiju ima 23 D.J.-a koji svoj posao rade besplatno. U emisiji je prikazan, naravno, i Barrandov studio, čiji su vlasnici bili preci današnjeg češkog predsjednika Havela. Ondje se čuva oko 200.000 kostima iz raznih filmova, kao što su Amadeus, Ivan Grozni itd., a svoj je rad u tom studiju započeo i poznati češki režiser Miloš Forman.

Naravno, uz ove dvije malo podrobnije opisane emisije bilo je i nekih čeških filmova kao što su "Selo moje malo" kojega bi gospodin Pervan iz emisije "Večernja škola" opisao kao "toplu ljudsku komediju", zatim dječiji film "O princezne Jasence a létajícím ševci" itd.

U svakom slučaju, ako vam se gleda nešto češko, pa bio to film, serija ili emisija, budite uporni i vrtite televizijske programe, jer nikad se ne zna možda i naletite na nešto MADE IN ČESKA.

Iz češkoga tiska

KRVNE VEZE

Britanskoj kraljici Elizabeti II. kola u žilama i husitska krv. Naime, njezin daleki predak je češki kralj Jiří z Poděbrad.

Slijedi poznato nabrajanje predaka a zatim i ovo:

Vojvoda od Edinburga naslijedio je krv kralja Jiří od četvoro njegove djece. Kraljica Elizabeta II. ima u žilama čak i krv Přemyslovaca i Luksemburga a princ Filip imao je pretke iz čeških rodova Lobkowitza i Pernštajna.

(Zb - Zemské noviny)

Horácké tance nacvičují i v Daruvaru

Zaujala Holubička

JIHLAVA (ap). Vedoucí souboru Velen z Boskovic Marie Bušová a Míla Brtník, šef národopisného souboru Horácka Vysočan byli již potřetí vysláni agenturou Artama do Chorvatska.

Cílem nedávné cesty M. Bušové a M. Brtníka byl opět Daruvar. Kromě obvyklé práce s nácvikem horáckých tanců ve spolcích České besedy se zúčastnili oslav padesáti let vydávání časopisu Jednota, který je týdeníkem české menšiny v Chorvatsku.

Která místa jste s paní Bušovou navštívili?

Tentokrát jsme nacvičovali horácké tance v Brestově, Končanici a ve Velkých Zdencích. Nejvíce jsme se ale věnovali nejlepšímu souboru české menšiny, který se jmenuje Holubička a je přímo z Daruvaru. Zajímavé je jejich na-

dšení do práce. Dřeli jsme je "jako koně" a oni chtěli vždy hodinu nácviku navíc. S tím se u našich souborů nesetkáváme. Například soubor Holubička zkouší třikrát týdně dvě a půl hodiny, s námi ještě déle. Průměrný věk členů tohoto souboru je dvacet až pětadvacet let.

Budete v práci v Chorvatsku pokračovat?

Ano, ale navrhli jsme jim koncepční řešení na dva roky dopředu. Dali jsme jim na zvažnou třídní seminář, kde by vedoucí tamních souborů dostali základy práce, seznámili se s terminologií, získali základy choreografie a muzikantských rozborů. Mohli by kvalifikovaněji pracovat ve svých souborech a na druhé straně by naše další pomoc mohla být z kategorie "vyšší dívčí".

Rovnost, 30.3.1996.

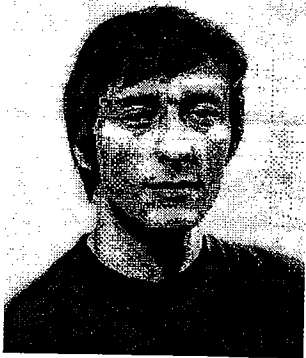

BISERI

Demokracija i sloboda mogu u Češkoj republici razumljivo postojati i bez skupog posjeta britanske kraljice, isto kao i, na primjer, bez šarolike smotre Dvorske straže i isticanja predsjedničkog stijega nad Pragom. No, demokracija i sloboda zaslužuju koji put i svečano stolovanje. Na primjer, s britanskom kraljicom.

(Moravské noviny Rovnost, Brno)

ZAŠTO, UOPĆE, PLEŠEMO ?

Posljednjih godina često se srećemo s pojmovima *igraonica* i *maštaonica*, na koje se dovode uglavnom djeca. Time se želi pomoću kazališne igre obogatiti sadržaj njihovog života, izazvati mašta, te pedagoški djelovati na njihov interes spram nečega lijepoga i korisnoga. Vrijeme, situacija i način života po kojemu se danas živi, gotovo nas prisiljava da se vratimo u to najranije doba i, bez obzira na godine ili uzrast kojemu pripadamo, nađemo način naše igre i zabave.

Razmišljajući tijekom dugogodišnjeg plesaćkog iskustva, došao sam do zaključka da je svaki čovjek, već po svojoj prirodi, plesač. Pod stručnim vodstvom, uz dobru vježbu i obvezno svladavanje plesne abecede (plesne pismenosti), može stići do zavidne razine plesača ili plesačice ne zaboravivši pri tom prirodnu nadarenost.

Prije nego što pristupimo učenju bilo kakvog plesa, nameće se vrlo jednostavno pitanje: zašto uopće plešemo? Odgovor nije sasvim jednostavan. Analizirajući naše kretanje tijekom samo jednoga dana, primjetit ćemo da se krećemo u monotoniji jednih te istih pokreta. Posljedica je umor mišića uz obvezatan osjećaj nezadovoljstva. Ples, međutim, omogućuje uz ritam glazbe različite pokrete, tako da od jednog do drugog istog ili sličnog pokreta prođe određeno vrijeme koje smo ispunili drugim vrstama pokreta. Pri tom veliku ulogu igra glazba, koja pozitivno utječe na naše raspoloženje. Zato ne zaboravite, uz glazbu ide pokret a uz pokret se bolje osjećamo.

Vaš

U sljedećem broju: Veselimo se plesom iz Češke

VOLI ZAGREB

Književnik i novinar Mladen Bjažić (član je i našega Društva) u subotnjem Vjesniku (od 27. siječnja), u rubrici Subotom: *Zašto volim Zagreb*, između ostaloga izjavljuje:

... Volim Zlarin, gradić mog djetinjstva, volim Šibenik, grad prve ljubavi, a volim i najljepši grad na svijetu (de gustibus non est disputandum!) - Prag. Pa ipak, kad krenem kroz ta četiri mjesta, a prošao sam ih na tisuće širom svijeta, srce mi najjače zakuca u Zagrebu... Što je, zapravo, pjesnik htio reći? A kaj? Nigdar se nis pretvaral. Volim Zagreb, volim ga i bok!

NAGRADENA LIDIJA KOMES

Uz obilježavanje 70. obljetnice radija i 40. obljetnice televizije, HRT-ova Nagrada "Ivan Šibl" za životno djelo, dodijeljena je novinarkama: Lidiji Komes i Nedi Ritz.

Gospođa Komes, urednica obrazovnoga programa radija, autorica je zapažene emisije "Slušaj kako zemlja diše".

Našoj članici iskreno čestitamo!

Obljetnice

TRAVANJ

3.4.1876.

Rođen *Tomáš Baťa*, poduzetnik. Industrijalac koji je osnovao poduzeća za proizvodnju obuće u mnogim zemljama. I kod nas - kasnije nazvano Borovo. Umro 1932.

4.4.1911.

Rođen spisatelj *Václav Čtvrtek*, autor popularnih knjiga za djecu *Ferda Mravenec*.

6.4.885.

Umro je *Metod* (Staré Město), slavenski apostol, misionar, proglašen svetim. Rođen oko 820.g.

6.4.1946.

U ČR donesen zakon o priznavanju gospodarskih i pravnih olakšica povratnicima u domovinu.

7.4.1348.

Karlo IV Luksemburški (1316-78), kralj češki (od 1346) i lombardijski (od 1355), rimsko-

njemački car od 1355; Zlatnom bulom odredio ustavne slobode

carstva, Češku pretvorio u feudalnu, nacionalnu državu, osniva u Pragu prvi univerzitet u srednjoj Europi. Istovremeno to je i prva visoka škola sjeverno od Alpa. 1365. osniva i univerzitet u Beču.

12.4.1930.

U Brnu je praižvedena opera "Iz mrtvog doma", Leoša Janačeka.

12.4.1881.

Rođio se pisac i pjesnik Gustav R. Opočenský.

13.4.1796.

Rođio se *Václav Veverka* - 200 godišnjica

19.4.1941.

Rođio se političar i ekonomist *Václav Klaus*

20.4.1937.

U Kladnu rođen češki političar, Jiří Dienstbier, koji je od 1989.g. bio ministar vanjskih poslova.

20.4.1990.

Praški parlament je promijenio ime države iz Čehoslovačka u "Češka i Slovačka Federativna Republika".

24.4.1883.

Rođen je u Pragu *Jaroslav Hašek*, češki spisatelj, autor *Doživljaja dobrog vojaka Švejka*. Umro je 3.1.1923.g.

29.4.1885.

U Pragu je rođen *Egon Erwin Kisch*, žurnalist i spisatelj. Umro je 31.3.1948.

SVIBANJ

1.5.1904.

Umro *Antonín Dvořák*, skladatelj, rođen 8.9.1841.

3.5.1942.

Rođena *Věra Čáslavská*, gimnastičarka, višestruka olimpijska pobjednica i svjetska prvakinja

6.5.1856.

U Freibergu (Moravska) rođen liječnik i psiholog, osnivač psihoanalize *Sigmund Freud*.

12.5.1884.

Umro *Bedřich Smetana*.

12.5.1946.

Umro slikar *Václav Špáta*

14.5.1936.

Rođen grafičar *Jiří Anderle*

16.5.1868.

U Pragu praižvedena opera *Dalibor*, B. Smetane.

18.5.1891.

Otvoren u Pragu Narodni muzej

26.5.1876.

Umro je povjesničar i političar *František Palacký*. Zalagao se za austro-slavenski program tj.

za Austriju kao zajednicu ravnopravnih naroda. Dao snažnu podršku češkom rodoljublju i potkraj života ukazivao na opasnost od austro-nijemaca.

27.5.1942.

Atentat na zloglasnog češko-moravskog protektora Reinholda Heydricha. Heydrich je umro od posljedica 4.6.1942.

27.5.1884.

Rođen je u Pragu Max Brod, pisac, prijatelj Franza Kafke koji je i sačuvao Kafkinu ostavštinu.

28.5.1884.

Rođen Eduard Beneš, političar. Umro 20.12.1948.

30.5.1866.

U Pragu je praižvedena komična opera B. Smetane "Prodana nevjesta".

LIPANJ

3.6.1801.

rodio se F.J. Škroup, skladatelj češke himne.

8.6.1946.

Umro Paul Adler, pisac. Rođen 3.4.1878.

10.6.1923.

rođen je u Selu Slatina Robert Ian Maxwell, britanski izdavač. Umro je 5.11.1991.

11.6.1881.

u Pragu je praižvedena opera Libuša B. Smetane na otvorenju Narodnog kazališta u Pragu.

13.6.1926.

rodio se spisatelj Josef Nesvadba

19.6.1946.

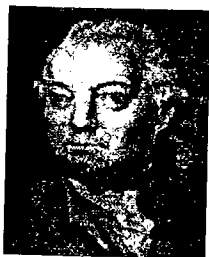
pred 50 godina Eduard Beneš, koji je tijekom II. svjetskoga rata vodio izbjegličku vladu u Londonu, izabran je u obnovljenoj Čehoslovačkoj za predsjednika.

23.6.1891.

rođen pisac Vladislav Vančura

30.6.1722.

rođen Georg Anton Benda, skladatelj. Umro je 6.11.1795.

Češki skladatelj Jiří (Georg) Benda, član je vrlo razgranate obitelji glazbenika. Djetinjstvo je proveo u Češkoj i tu je dobio osnovni glazbeni odgoj. Godine 1742.-1748. violinist je kraljevskoga komornog orkestra u Berlinu a od 1750. do 1778. dvorski dirigent u Gothi. Poslije 1778. boravi u raznim glazbenim središtima (Hamburg, Beč, Pariz, Mannheim), gdje su se izvodila njegova djela. Posljednje desetljeće života provodi u gradićima Ronneburgu, Ohrdruffu, Georgenthalu i Kostritzu. U nizu Bendinih skladbi najznačajnija su njegova scenska djela. Dok u početku sklada opere talijanskoga tipa, poslije 1775. napušta tradiciju i, potaknut Rousseauovim primjerom stvara novu glazbeno-scensku vrstu - melodramu. Na temelju iskustava koja je stekao radeći na toj novoj vrsti, obogatio je i produbio glazbenu materiju "Singspiela". U uvertiru je umio glavne glazbene motive djela; ansamble i finalne odlomke razradio je u stilu opere buffe; jakim dinamičkim kontrastima, naglim promjenama takta i tempa i bogatom slikovitom instrumentacijom naglasio je dramske sukobe i produbio karakter likova. Smatraju ga na području opere jednim od neposrednih prethodnika Mozarta koji ga je veoma cijenio.

Vjesnik, 6.11.1995.

SRPANJ

1.7.1891.

U Pragu je osnovana gradska knjižnica (Městská knihovna v Praze).

3.7.1973.

umro Karel Ančerl (Toronto), češki dirigent. Rođen 11.4.1908.

3.7.1883.

rođen u Pragu Franz Kafka.

3.7.1854.

rođen Leoš Janáček. Umro 12.8.1928.

8.7.1891

rođen pjesnik Josef Hora

10.7.1913.

umro u Pragu Mikoláš Aleš, slikar i crtač. Rođen 18.11.1852.

28.7. 1936

rođen dramatičar i političar Milan Uhde.

POSJET G. PLIŠEKA

Ravnatelj Odjela za manjinske i sunarodnjačke odnose Ministarstva vanjskih poslova Češke republike dr. Jarmir Plišek i djelatnica toga Odjela Irena Škrobárová boravili su potkraj veljače u Bosni i Hercegovini, gdje su, među ostalim, posjetili Bosansko - češko društvo u Sarajevu te češka društva u Zenici i Tuzli. Na povratku su se kraće vrijeme zadržali u Zagrebu, gdje su s njima razgovarali predstavnici našega Društva i predstavnici Češke besede.

Našim članovima srdačne čestitke k rođendanu uz najbolje želje!

Travanj

1. Branko Šomen
2. Branko Žalac
4. Eduard Kefeček
6. Zdenko Prochaska
8. Milivoje Žugić
9. Jaromir Jesenaš
Dragan Kukavica
Željko Palatinuš
Zdenka Taborsky
12. Katica Ivanković
16. Vlatka Jenkač
Boško Potkonjak
18. Branko Bubenik
Žanina Carić
19. Dragutin Udbinac
20. Juraj Kolarić
21. Rajna Golubić
22. Đuro Andok
Vilko Ondrušek
Nedjeljko Pajtak
23. Juraj Moččan
25. Ana Kalenić
26. Nedjeljko Bračun
Tomislav Filipan
28. Sandra Gregorić
29. Libuša Burian
Zdenko Frantal

Svibanj

1. Andrija Karafilipović
Renata Kuchar
3. Josip Zeman
5. Vida Zlatović
Danko Treppo
7. Miroslav Jilek
8. Vlasta Tržil
9. Jurica Merle
Vladimir Tadej
10. Vlado Martek
14. Mirjana Domini
Elvira Radišić
17. Zlatko Stančin
19. Toni Hnojčik
20. Snježana Kirinić
21. Miroslav Moulis
24. Antun Švarc
26. Veronika Vondra
Mirko Zvonarek
27. Radovan Henneberg
29. Alen Matušek
31. Ljubomir Slunski

Lipanj

1. Slobodan Budeč
2. Dubravko Dosegović
3. Željko Vučina
4. Romana Penezić
5. Igor Jakal
6. Josip Galinec
Mario DeLonga
7. Nikolina Hrust
Libuša Kirac
8. Nenad Grozaj
Dunja Kücking
10. Marija Čop
Ante Pađen
11. Andrija Buratović
Željko Tomičić
Jasna Zeman
12. Vanja Vukovinski
14. Marina Kraljić
17. Danica Horvat
21. Ladislav Pilat
22. Lidija Komes
24. Vanja Bjelić
25. Mario Car
28. Dubravka Sesar
29. Slavka Velečić

I ujedno više viđenja i suradnje u Društvu!

ŠTO KAŽU O POLITICI

SPISATELJ:

Politika je višeznačni pojam. Može značiti društvenu snagu vrst zvanja, način egzistencije, priliku za karijeru.

OBRTNIK:

Politika je zanat koji zna onaj tko zna, a onaj tko ne zna, radi fuš.

MOTORIST:

Politika? Cesta puna okuka.

SKEPTIČAR:

Politika je vjerojatno ponikla iz iskustva da je unosnije manipulirati drugima nego dopustiti da drugi manipuliraju s tobom.

ATLETIČAR:

Politika je poput olimpijade. Nije lako pobijediti a još je teže obraniti naslov.

SATIRIČAR:

Zbog čega ne bi politika bila umjetnost? Zar nije umijeće postići ono, što nitko ne želi, a pri tome svakoga uvjeriti kako mu je to nužno potrebno.

ENERGETIČAR:

Politici je potrebna naklonost javnoga mnijenja kao energije za ostvarenje svoga utjecaja.

SOBOSLIKAR:

Što je to politika, to ne znam, ali kada je boja raspakana, treba prebojati.

Za sladokusce

BRAMBORÁKY

Naši članovi koji srijedom posjećuju društvene prostorije Češke besede u Zagrebu, na Dolcu, često se oslade specijalitetom koji pripremaju vrijedne članice toga društva. To su "bramboráky" odnosno u slobodnom prijevodu **krumpirače**. A evo kako se pripremaju, recimo, za tročlanu obitelj:

Polu kilograma krumpira nastrožemo, dodamo jedno jaje, malo mažurana, češnjaka po ukusu, nasjeckanog peršina, sol, oštro brašno i mlijeko.

Sve se to dobro promiješa u tijesto, te prži na vrelom ulju kao palačinke. Poslužujemo tople.

Izložba u Pragu

Klasike hrvatske naive - *Generalića ml., Kovačića, Lackovića, Rabuzina, Večenaja* - predstaviti ćemo češkoj javnosti u Novogradskoj vijećnici (Novoměstská radnice) 24. lipnja 1996.g.

Izložba traje tri tjedna.

Hrvatsko-češko društvo tim povodom organizira izlet u Prag.

Informacije: AN-KER, Zagreb, tel. 41 29 58, g. Božidar Kerin.

